

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

13 iulie 2011

55-2 Nr. 11

Domnului Dumitru PULBERE,
Președinte al Curții Constituționale

Onorată Curte,

În conformitate cu prevederile art. 135 din Constituția Republicii Moldova, art. 4 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 și 38 din Codul jurisdicției constituționale, Vă remitem, alăturat, sesizarea privind controlul constituționalității unor dispoziții din Legea nr. 56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

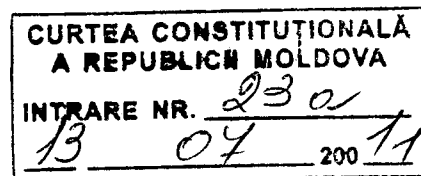
Dat fiind că aplicarea legii menționate diminuează esențial calitatea vieții și anulează garanțiile sociale ale unui cerc larg de cetățeni, solicit respectuos examinarea sesizării în **regim urgență**.

Anexă: Sesizarea

Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,

Serghei SÎRBU,
Deputat în Parlament

S E S I Z A R E

privind controlul constituționalității unor dispoziții din Legea nr. 56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Onorată Curte,

La 9 iunie 2011, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 56 pentru modificarea și completarea unor acte legislative ¹ (În continuare – Legea nr. 56).

I. Prin această lege au fost operate următoarele modificări și completări:

1. Potrivit **art. I din Legea nr. 56** au fost operate modificări la Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 247–251, art. 752).

Astfel, articolul 13, litera a) a fost expus în următoarea redacție:

„a) militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, pînă la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani, conform următorului tabel:

De la 1 iulie	Vechimea în serviciu
2011	20 ani 6 luni
2012	21 ani
2013	21 ani 6 luni
2014	22 ani
2015	22 ani 6 luni
2016	23 ani
2017	23 ani 6 luni
2018	24 ani
2019	24 ani 6 luni
2020	25 ani”

Articolul 14, litera a) a fost expusă după cum urmează:

„a) pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în serviciu stabilită la art.

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 107-109/280 din 1 iulie 2011

13 lit. a) – 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionați pentru limită de vîrstă sau din motive de boală – 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) – 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume;”.

2. Potrivit art. II din Legea nr. 56 s-au adoptat modificări la Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 117–119, art. 946).

Așa dar, la articolul 26:

la alineatul (5), cuvintele „pentru vechime în muncă” s-au substituit prin cuvintele „conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat”;

la alineatul (6), textul „față de salariul mediu plătit în funcția respectivă de judecător, ținându-se cont de indexarea salariului. Indemnizația lunară viageră se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului judecătorului în exercițiu.” s-au substituit prin textul „din suma tuturor plăților lunare asigurate ale judecătorului în exercițiu în ultima funcție deținută, ținându-se cont de indexarea salariului.”

alineatul (8) s-a abrogat.

Articolul 32 s-a expus în următoarea redacție:

“Articolul 32. Asigurarea cu pensie

Judecătorul are dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat.”

A fost abrogat alineatul (3) din art. 33, iar alin. (4) a fost expus într-o nouă redacție.

3. Conform art. III din Legea nr. 56 a fost amendată Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42–44, art. 247).

Articolul 42 s-a completat cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Începînd cu 1 iulie 2011, se stabilește stagiul de cotizare necesar obținerii dreptului la pensie pentru limită de vîrstă de 30 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, stagiul de cotizare se majorează conform tabelului nr.5¹, pînă la atingerea stagiului de cotizare de 35 de ani, atît pentru bărbați, cît și pentru femei.

Tabelul nr. 5¹

De la 1 iulie	Stagiul de cotizare
2011	30 ani 6 luni
2012	31 ani
2013	31 ani 6 luni
2014	32 ani
2015	32 ani 6 luni
2016	33 ani

2017	33 ani 6 luni
2018	34 ani
2019	34 ani 6 luni
2020	35 ani”

Articolul 44 a fost expus după cum urmează:
 „Articolul 44. Condițiile de stabilire a pensiilor pentru funcționarii publici

(1) Asiguratul cu statut de funcționar public care a realizat stagiul de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1¹) și confirmă un stagiul de cotizare în serviciul public de cel puțin 15 ani beneficiază de dreptul la pensie la atingerea vârstei specificate la alin. (2) din prezentul articol. Pensia se calculează în cuantum de 75% din venitul mediu lunar asigurat determinat conform art. 45.

(2) Începând cu 1 iulie 2011, pentru funcționarii publici se stabilește vârsta de pensionare de 57 de ani și 6 luni pentru bărbați și de 52 de ani și 6 luni pentru femei. În fiecare an ulterior, vârsta de pensionare se majorează conform tabelului nr. 6, până la atingerea vârstei de pensionare prevăzute la art. 41 alin. (1).

Tabelul nr. 6

De la 1 iulie	Vârsta de pensionare	
	Bărbați	Femei
2011	57 ani 6 luni	52 ani 6 luni
2012	58 ani	53 ani
2013	58 ani 6 luni	53 ani 6 luni
2014	59 ani	54 ani
2015	59 ani 6 luni	54 ani 6 luni
2016	60 ani	55 ani
2017	60 ani 6 luni	55 ani 6 luni
2018	61 ani	56 ani
2019	61 ani 6 luni	56 ani 6 luni
2020	62 ani	57 ani

(3) Asiguratul care nu are statut de funcționar public, dar confirmă un stagiul de cotizare în serviciul public de cel puțin 15 ani, a atins vârsta de pensionare specificată la art. 41 alin. (1) și a realizat stagiul de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1¹) beneficiază de pensie calculată în cuantum de 75% din venitul mediu lunar asigurat determinat conform art. 45.”

La articolul 45:

în denumirea articolului și la alineatul (1), după cuvântul „lunar” s-a introdus cuvântul „asigurat”;

la alineatele (2) și (3), după cuvântul „Venitul” s-a introdus cuvântul „asigurat”;

alineatul (4) s-a abrogat.

La articolul 46:

la alineatul (1), textul „art. 42 alin. (1)” s-a substituit, în ambele cazuri, prin textul „art. 42 alin. (1¹)”, după cuvântul „lunare” s-a introdus, în ambele cazuri, cuvântul „asigurate”, iar textul

„pensionare anticipată cu cel mult 5 ani înainte de împlinirii vârstei de pensionare prevăzute la art. 41 alin. (1)” s-a substituit prin textul „pensie la atingerea vârstei specificate în tabelul nr. 6”; la alineatul (2)¹, textul „art. 42 alin. (1)” s-a substituit prin textul „art. 42 alin. (1)¹”, iar după cuvântul „lunare” s-a introdus cuvântul „asigurate”. Alineatul (3) s-a abrogat.

Legea s-a completat cu articolele 46¹ și 46² cu următorul cuprins:
 „Articolul 46¹. Condițiile de stabilire a pensiei
 pentru judecători

(1) Asiguratul care a atins vârsta menționată la alin. (2) și confirmă stagiul de cotizare prevăzut la alin. (3), din care cel puțin 15 ani în funcție de judecător, are dreptul la pensie în proporție de 75% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale judecătorului în exercițiu în ultima funcție deținută.

(2) Începînd cu 1 iulie 2011, pentru judecători se stabilește vârsta de pensionare de 50 de ani și 6 luni, atît pentru bărbați, cît și pentru femei. În fiecare an ulterior, vârsta de pensionare se majorează conform tabelului nr. 7, pînă la atingerea vârstei de pensionare prevăzute la art. 41 alin. (1).

Tabelul nr. 7

De la 1 iulie	Vârsta de pensionare	
	Bărbați	Femei
2011	50 ani 6 luni	50 ani 6 luni
2012	51 ani	51 ani
2013	51 ani 6 luni	51 ani 6 luni
2014	52 ani	52 ani
2015	52 ani 6 luni	52 ani 6 luni
2016	53 ani	53 ani
2017	53 ani 6 luni	53 ani 6 luni
2018	54 ani	54 ani
2019	54 ani 6 luni	54 ani 6 luni
2020	55 ani	55 ani
2021	55 ani 6 luni	55 ani 6 luni
2022	56 ani	56 ani
2023	56 ani 6 luni	56 ani 6 luni
2024	57 ani	57 ani
2025	57 ani 6 luni	57 ani
2026	58 ani	57 ani
2027	58 ani 6 luni	57 ani
2028	59 ani	57 ani
2029	59 ani 6 luni	57 ani
2030	60 ani	57 ani
2031	60 ani 6 luni	57 ani
2032	61 ani	57 ani
2033	61 ani 6 luni	57 ani
2034	62 ani	57 ani

(3) Începînd cu 1 iulie 2011, pentru judecători se stabilește stagiul de cotizare necesar obținerii dreptului la pensie de 22 de ani. În fiecare an ulterior, stagiul de cotizare se majorează conform tabelului nr. 8, pînă la atingerea stagiului de cotizare de 35 de ani, atît pentru bărbați, cît și pentru femei.

Tabelul nr. 8

De la 1 iulie	Stagiul de cotizare
2011	22 ani
2012	24 ani
2013	26 ani
2014	28 ani
2015	30 ani
2016	32 ani
2017	34 ani
2018	35 ani

(4) Prevederile alin. (1) se aplică și judecătorilor care au activat în instanțele internaționale, luîndu-se în calcul suma tuturor plăților lunare asigurate ale judecătorului Curții Supreme de Justiție.

(5) Perioadele de activitate necontributive în funcția de judecător de pînă la 31 decembrie 2005 se includ în stagiul de cotizare total și în cel special. Cheltuielile aferente includerii în stagiul de cotizare a perioadelor specificate se acoperă de la bugetul de stat în modul stabilit de Guvern.

Articolul 46². Condițiile de stabilire a pensiei pentru procurori

(1) Asiguratul care a atins vîrsta menționată la alin. (2) și confirmă stagiul de cotizare prevăzut la alin. (3), din care cel puțin 15 ani în funcția de procuror, are dreptul la pensie în proporție de 75% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale procurorului în exercițiu în ultima funcție deținută.

(2) Începînd cu 1 iulie 2011, pentru procurori se stabilește vîrsta de pensionare de 50 de ani și 6 luni, atît pentru bărbați, cît și pentru femei. În fiecare an ulterior, vîrsta de pensionare se majorează conform tabelului nr. 9, pînă la atingerea vîrstei de pensionare prevăzute la art. 41 alin. (1).

Tabelul nr. 9

De la 1 iulie	Vîrsta de pensionare	
	Bărbați	Femei
2011	50 ani 6 luni	50 ani 6 luni
2012	51 ani	51 ani
2013	51 ani 6 luni	51 ani 6 luni
2014	52 ani	52 ani
2015	52 ani 6 luni	52 ani 6 luni
2016	53 ani	53 ani

2017	53 ani 6 luni	53 ani 6 luni
2018	54 ani	54 ani
2019	54 ani 6 luni	54 ani 6 luni
2020	55 ani	55 ani
2021	55 ani 6 luni	55 ani 6 luni
2022	56 ani	56 ani
2023	56 ani 6 luni	56 ani 6 luni
2024	57 ani	57 ani
2025	57 ani 6 luni	57 ani
2026	58 ani	57 ani
2027	58 ani 6 luni	57 ani
2028	59 ani	57 ani
2029	59 ani 6 luni	57 ani
2030	60 ani	57 ani
2031	60 ani 6 luni	57 ani
2032	61 ani	57 ani
2033	61 ani 6 luni	57 ani
2034	62 ani	57 ani

(3) Începînd cu 1 iulie 2011, pentru procurori se stabilește stagiul de cotizare necesar obținerii dreptului la pensie de 22 de ani. În fiecare an ulterior, stagiul de cotizare se majorează conform tabelului nr. 10, pînă la atingerea stagiului de cotizare de 35 de ani, atît pentru bărbați, cît și pentru femei.

Tabelul nr. 9

De la 1 iulie	Stagiul de cotizare
2011	22 ani
2012	24 ani
2013	26 ani
2014	28 ani
2015	30 ani
2016	32 ani
2017	34 ani
2018	35 ani

(4) Procurorii militari cad sub incidența Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne. Vechimea în muncă a procurorilor transferați în procuraturile militare și în subdiviziunea Procuraturii Generale investită cu atribuții în Forțele Armate se include în vechimea totală în muncă a militarului.

(5) În stagiul de muncă/cotizare în funcția de procuror necesar stabilirii pensiei se include și perioada de activitate în calitate de anchetator în procuratură și de judecător.

(6) Perioadele de activitate necontributive în funcțiile de procuror, de anchetator în procuratură și de judecător de pînă la 31 decembrie 2005 se includ în stagiul de cotizare total și în cel special. Cheltuielile aferente includerii în stagiul de cotizare a perioadelor specificate se

acoperă de la bugetul de stat în modul stabilit de Guvern.”

5. Potrivit art. VIII. din Legea nr. 56 au fost operate modificări la Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 55–56, art. 155).

Astfel, articolul 67:

la alineatul (3), cuvintele „pentru vechime în muncă” s-au substituit prin cuvintele „conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat”;

la alineatul (4), textul „față de salariul mediu plătit în funcția de procuror. Indemnizația lunară viageră se calculează în funcție de mărimea salariului procurorului în exercițiu.” s-au substituit prin textul „din suma tuturor plăților lunare asigurate ale procurorului în exercițiu în ultima funcție deținută.”

La articolul 73:

alineatul (1) s-a expus după cum urmează:

“(1) Procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat.”

alineatele (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9) și (10) s-au abrogat.

II. Scopul declarat pentru adoptarea Legii nr. 56 a fost perfecționarea sistemului public de asigurare cu pensii prin **excluderea unor facilități „neîntemeiate” existente** în legislația de pensionare, optimizării cheltuielilor pentru plata pensiilor și unor prestații de asigurări sociale.

Astfel, prin legea nr. 56 se majorează treptat cu 6 luni anual a vechimii de serviciu de la 20 până la 25 de ani pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Conform legii menționate s-au exclus normele de pensionare ale judecătorilor, procurorilor din legile speciale respective și includerea lor, cu modificările de rigoare, în legea de pensionare de bază (Legea privind asigurările sociale de stat). În lege s-a stabilit majorarea treptată a vârstei de pensionare a acestor categorii până la vârsta generală de pensionare. Au fost anulate alte facilități, inclusiv indemnizații pentru judecători și procurori.

Concomitent, a fost majorat stagiul special de cotizare a judecătorilor și procurorilor până la 15 ani (actualmente 12 ani și 6 luni) și majorarea treptată a stagiului de cotizare a acestora (în prezent 20 de ani) până la 35 de ani pentru femei și bărbați.

Prin legea contestată s-a propus majorarea treptată a stadiului de cotizare atât pentru femei, cât și pentru bărbați de la 30 de ani până la 35 de ani, începând cu 1 iulie 2011, cu 6 luni în fiecare an.

Pentru funcționarii publici, începând cu 1 iulie 2011 se stabilește vârsta de pensionare de 52 ani 6 luni pentru femei și 57 ani 6 luni pentru bărbați. În fiecare an ulterior, vârsta de pensionare se majorează până la atingerea vârstei generale de pensionare.

De remarcat că, potrivit legii în cauză a fost diminuată și baza de calcul al pensiilor. Astfel, pensia nu va fi calculată din venitul mediu lunar ci doar din venitul mediu asigurat, fapt ce va duce la diminuarea esențială a cuantumului pensiei.

III. Considerăm că aceste modificări și completări, cumulativ, contravin art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16, art. 18, art. 43, art. 46, art. 47, art. 54 și art. 126 din Constituție, art. 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 2 alin. 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din următoarele considerente:

Conform art. 1 alin. (3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Modificările operate la Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, Legea cu privire la statutul judecătorului, Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, Legea cu privire la Procuratură au diminuat esențial un șir de garanții sociale ale unor categorii de salariați. Acestor persoane li s-a majorat vârsta de pensionare și li s-au restrîns drepturile la primirea unor prestații din partea statului aprobate legal și de care au profitat o perioadă îndelungată de timp.

Prin acțiunile sale, legiuitorul a încălcat flagrant drepturile cetățenilor care au fost dobîndite în mod licit.

Art. 16 alin. (1) și art. 18 alin. (1) din Constituție prevăd expres că statul este obligat să respecte și să protejeze persoana și nici într-un caz să nu-i restrîngă drepturile sale dobîndite legal anterior.

Art. 43 alin. (1) și (2) din Constituție prevăd că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la **protecția împotriva șomajului. Salariații au dreptul la protecția muncii.** Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămînal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

Prin adoptarea modificărilor și completărilor menționate, Parlamentul a ignorat în totalitate prevederile art. 47 din Legea Supremă care stabilește clar că statul este obligat să ia măsuri pentru ca **orice om să aibă un nivel de trai decent**, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămîntea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare. Cetățenii au **dreptul la asigurare** în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Potrivit art. 54 din Constituție, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngerii decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale. Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

De asemenea, prin diminuarea nejustificată a acestor garanții sociale Parlamentul a încălcat flagrant și prevederile constituționale de la art. 126 alin. (2) care prevede că statul trebuie să asigure crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții.

Prin majorarea vârstei de pensionare, stagiului de cotizare, anularea unor indemnizații și micșorarea de facto a bazei de calcul a pensiei statul nu numai că nu crează condiții de creștere a calității vieții ci favorizează înrăutățirea semnificativă a acesteia, fapt inadmisibil într-un stat de drept în care **demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.**

Totodată, aceste modificări și completări la legislație contravin principiilor constituționale privind echitatea și egalitatea tuturor în fața legii, neretroactivitatea legii și nu se subsumează hotărîrilor anterioare ale Curții Constituționale în probleme similare.

Într-un șir de hotărîri anterioare ale sale Curtea Constituțională a reținut următoarele.

Favorizarea progresului social și crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții constituie obiective prioritare ale Republicii Moldova. Promovîndu-le cu consecvență, Republica Moldova își afirmă astfel respectul pentru drepturile fundamentale ale omului, enunțate în Declarația Universală a Drepturilor Omului (adoptată și proclamată de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948, semnată de Republica Moldova la 28 iulie 1990) și în alte acte internaționale.

Aderînd, la 28 iulie 1990, la Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, adoptat la 16 decembrie 1966 la New-York, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. 1 ale acestuia, Republica Moldova s-a angajat să acționeze atît prin propriul său efort, cît și prin asistență și cooperare internațională, folosind la maximum resursele sale disponibile pentru ca exercitarea deplină a drepturilor recunoscute de Pact să fie asigurată progresiv prin toate mijloacele adecvate, inclusiv prin adoptarea de măsuri legislative.

Conform jurisprudenței CEDO, dreptul la pensie cade sub protecția conferită de art. 1 al Protocolului 1 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului care garantează

dreptul la proprietate stătuind că orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

În circumstanțele în care dispozițiile contestate diminuează garanțiile sociale ale acestor categorii de persoane, deducem încălcarea art. 1 al Protocolului 1 al CEDO.

Punând în sarcina statului obligația de a lua măsuri în vederea garantării unui nivel de trai decent cetățenilor săi, legiuitorul constituant a consfințit dreptul lor la condiții normale de viață, care să le asigure sănătatea și bunăstarea, precum și serviciile sociale necesare.

Dispozițiile Constituției (art. 43 alin. (1) și art. 47) garantează și protejează drepturile omului la muncă și la protecția muncii, la asistență și protecție socială, la asigurare în caz de șomaj, boală, invaliditate, bătrânețe sau în alte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Protejarea drepturilor, libertăților, intereselor legitime ale cetățenilor, respectarea principiilor egalității și echității sociale constituie componente obligatorii ale oricărui act legislativ.

În realizarea politicii în domeniul asigurărilor sociale de stat, legiuitorul, în limitele atribuțiilor ce-i revin, este în drept să opteze pentru diverse soluții de reglementare și concretizare a conținutului drepturilor sociale și economice, însă el este obligat să respecte principiile echității sociale și egalității, care în societatea modernă reprezintă valori supreme.

Prin adoptarea Legii nr. 56, Parlamentul a încercat să argumenteze necesitatea acestor modificări prin eliminarea unor facilități neîntemeiate și micșorarea cheltuielilor statului.

La acest aspect, Curtea a reținut anterior, că statutul juridic al unor categorii de persoane este determinat de nivelul juridico-organizatoric al organelor în care acestea activează, de caracterul și complexitatea activității prestate, de responsabilitățile și exigențele de calificare pe care această activitate le implică. Garanțiile sociale și retribuiția acestor funcționari fac ca statutul lor juridic să se distingă de statutul altor categorii de lucrători. De aici și necesitatea instituirii unui nivel sporit de asigurare materială și socială.

Prin modificările operate însă legiuitorul a instituit condiții noi de stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor, prin care a diminuat protecția socială a acestor categorii de persoane, stipulată prin legile anterioare.

Astfel, noile dispoziții cu privire la vârsta de ieșire la pensie, stagiul de cotizare și plata pensiilor diminuează protecția socială a categoriilor respective de persoane, încalcă dreptul lor la protecție din partea statului în caz de șomaj etc și principiul universal al respectării drepturilor dobândite în mod licit.

Deasemena aceste dispoziții legale încalcă prevederile art. 54 din Constituție, conform cărora în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Actele legislative privind asigurarea cu pensii și alte garanții sociale au făcut obiectul controlului constituționalității. **Curtea a subliniat că normele privind protecția de stat, asigurarea materială și socială, inclusiv asigurarea cu pensii, consfințite în legile anterioare, nu pot fi anulate sau modificate.**

La adoptarea Legii nr. 56 legiuitorul n-a ținut cont de concluziile cuprinse în hotărârile Curții Constituționale nr. 9 din 3 martie 1997, nr. 38 din 15 decembrie 1998, nr. 19 din 29 aprilie 1999, nr. 27 din 18 mai 1999, nr. 58 din 9 noiembrie 1999*, nr. 4 din 27 ianuarie 2000, nr. 46 din 25 octombrie 2001, prin care Curtea s-a pronunțat asupra constituționalității actelor legislative ce reglementează problema dată.

Prin Hotărârea nr. 4 din 27 ianuarie 2000, Curtea a calificat drept neconstituționale modificările operate într-un șir de acte legislative, care au diminuat garanțiile sociale ale unor categorii de cetățeni, inclusiv ale funcționarilor publici, relevând că diminuarea cuantumului pensiei sau suspendarea plății pensiei sînt posibile numai în cazurile în care la stabilirea ei au fost comise abuzuri sau încălcări ale legii.

Dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posteroare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrînd în contradicție cu art. 22 din Constituție. Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui. De remarcat în context că art. 6 din Codul civil al Republicii Moldova stipulează expres că legea civilă nu are caracter retroactiv.

Reișind din cele menționate și în conformitate cu art. 1 alin. (3), art. 7, art. 15, art. 16, art. 18, art. 43, art. 46, art. 47, art. 54 și art. 126 din Constituție, art. 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 2 alin. 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, art. 4 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4, 38 și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale,

SOLICIT:

Exercitarea cotrolului constituționalității și să fie declarate neconstituționale articolele I, II, III, și VIII din Legea nr. 56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Serghei SÎRBU
